

**УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ В РОКИ ДРУГОЇ
СВІТОВОЇ ВІЙНИ: МАТЕРІАЛИ ДО
БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОКАЖЧИКА**

Характерною ознакою сучасного етапу розвитку вітчизняної історіографії є посилення інтересу й уваги дослідників до висвітлення вкрай актуальної в науковому і суспільно-політичному відношенні проблеми доволі непростих українсько-польських відносин в роки Другої світової війни, взаємин між українським і польським народами в цей період. Їх об'єктивне і неупереджене вивчення та осмислення (про це йдеться у спільній Заяві Президентів України і Республіки Польща "До порозуміння і єднання" від 21 травня 1997 р. [1]) необхідні для остаточного подолання складної українсько-польської історичної спадщини, негативного потенціалу, який накопичився упродовж багатьох століть в історичній свідомості українців і поляків, упередженості і недовір'я між ними; для утвердження історичної правди і справедливості, дружніх і партнерських відносин між обома країнами і народами на сучасному етапі, не затьмарених тінями минулого.

За останнє десятиріччя українські науковці, одержавши доступ до раніше не відомих вітчизняних і зарубіжних архівних та історіографічних джерел, свої зусилля у дослідженні історії українсько-польських відносин 30-40 рр. ХХ ст. спрямовували на публікацію і введення до наукового обігу нових документів і фактичного матеріалу, їх глибоке, всебічне, об'єктивне осмислення та інтерпретацію дослідниками історії їх взаємин; на усунення негативних стереотипів, які склалися між українським і польським народами протягом тривалого періоду і досягли своєї вершини у ХХ столітті, зокрема, в роки Другої світової війни; на з'ясування причин, перебігу і наслідків трагічних подій і жорстоких конфліктів, що мали місце в спільній історії обох народів; на пошук істини, історичної правди, заради зближення українського і польського народів.

В цьому контексті слід зазначити, що за роки, які минули після проголошення державної незалежності України, новітня українська історіографія збагатилася цілою низкою серйозних документальних видань [28; 57; 75; 78; 222; 255; 261; 262], збірників, опублікованих за підсумками роботи авторитетних і представницьких всеукраїнських і міжнародних наукових конференцій і семінарів [9; 14; 18; 23, 31; 43, 47; 61; 97; 99; 159; 223; 224] першими монографіями [112; 113; 178; 211; 268] і великою кількістю статей, які є яскравим свідченням започаткування

історіографії українсько-польських відносин в роки Другої світової війни як окремої і самостійної наукової проблеми.

Характеризуючи сучасний стан історіографії українсько-польських відносин часів Другої світової війни, їх відомий дослідник І.Льюшин констатує недостатність монографічних видань з проблеми і зауважує, що найвагоміші здобутки українських істориків поки що існують у вигляді текстів доповідей, розпорошених по численних збірниках праць наукових конференцій*, і, додамо, у вигляді чималої кількості статей у фахових наукових журналах, вісниках і збірниках праць історичних факультетів вищих навчальних закладів, інших виданнях, що робить актуальним і вимагає узагальнення та систематизації існуючого вже, досить помітного історіографічного доробку. З цією метою і здійснюється спроба створення одного з перших бібліографічних покажчиків з проблеми, який аж ніяк не претендує на вичерпність і повноту, але відображає тенденції розвитку історіографії українсько-польських відносин в роки Другої світової війни і дослідження їх різноманітних аспектів і буде, сподіваємось, корисним для всіх, хто ними цікавиться. До покажчика включені праці польських авторів, опубліковані, зокрема, в україномовних випусках матеріалів міжнародного наукової семінару "Україна-Польща: важкі питання", присвяченого українсько-польським відносинам в роки Другої світової війни, а також ряді інших видань.

І. Загальні, історіографічні і джерелознавчі аспекти проблеми

1. Спільна заява Президентів України і Республіки Польща "До порозуміння і сднання" // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 1997. – №1/2. – С.5-7.
2. Бондаренко Г.В. Вплив держав антигітлерівської коаліції на формування українсько-польських взаємин у роки Другої світової війни та перші повоєнні роки // Наукові праці Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету: історичні науки. – Кам'янець-Подільський, 2000. – Т.4 (6). С.273-276.
3. Голіят Р.Р. Тожецький про історію двох народів // Визвольний шлях. – 1999. – Кн.1. – С.122-124.
4. Гонтар Т. Політичне становище та настрої українського населення на сході Польщі у роки Другої світової війни // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Історія. – Тернопіль, 2002. – Вип.1. – С.141-145.
5. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. – К.: Генеза, 1996. – 360 с.
6. Дашкевич Я. Для кого дорога до нікуди? (Нотатки не на полях збірника про польсько-українські взаємини) // Україна і Польща між минулим і майбутнім. – Львів, 1991. – С.214-230.
7. Дашкевич Я. Документи та матеріали про польсько-українські стосунки у 1940-х рр. в Українському архіві (Варшава) // Матеріали засідань Історичної та Археографічної комісії НТШ в Україні. Вип.2. (1995-1997 рр.), – Львів, 1999. – С.155-156.

* *Historycy polsky i ukrainsky wobec problemow XX wieku.* – Krakow, 2000. – С.288.

8. Дашкевич Я. Документи Українського центрального комітету в Національному архіві Канади про польсько-українські стосунки 1941-1944 рр. // Там само. – С.157-159.
9. Дашкевич Я. Шляхи подолання упереджень (Перешкоди нормалізації польсько-українських стосунків) // Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. Матеріали міжнародної наукової конференції. Кам'янець-Подільський, 29-31 травня 1992 р. – К., 1993. – С.23-29.
10. Дашкевич Я. Шляхи подолання стереотипів (Перешкоди нормалізації польсько-українських стосунків: українська точка зору) // Дашкевич Я. Україна вчора і нині. Нариси, виступи, есе. – К., 1993. – С.126-133.
11. Дашкевич Я. Фальсифікація новітньої історії українського народу в сучасній Польщі // Національно-визвольна боротьба 20-50-х років ХХ ст. в Україні: Збірник матеріалів Першої міжнародної наукової конференції. Львів, 25-26 червня 1991 р. – Київ-Львів, 1993. – С.109-119.
12. Дзюбан О. Національно-визвольна боротьба українського народу 1941-1945 рр. у світлі польських документів // Матеріали засідань Історичної та Археографічної комісії НТШ в Україні. Вип.2. (1995-1997 рр.) – Львів, 1999. – С.182-183.
13. Зашкільняк Л. Історична полоністика останнього десятиріччя в Україні // Проблеми слов'янознавства. – Львів, 2000. – Вип.51. – С.34-38.
14. Зашкільняк Л. Україна і Польща у ХХ столітті: між конфронтацією і союзом // Міжнародний Науковий Конгрес "Українська історична наука на порозі ХХІ століття". Чернівці, 16-18 травня 2000 р. Доповіді та повідомлення. – Чернівці, 2001. – Том 1. – С.63-74.
15. Зашкільняк Л. Українсько-польські стосунки у ХХ столітті: традиції та сучасність // Проблеми слов'янознавства. – Львів, 1996. – Вип.49. – С.71-76.
16. Ільющин І. До виходу у світ 1-го тому спільного польсько-українського видання // 3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 1999. – №2. – С.505-510.
17. Ільющин І. Українсько-польський конфлікт за часів Другої світової війни // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць / За ред. П.М.Чернеги. – Київ-Краків: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2002. – С.136-138.
18. Ісаєвич Я. Українсько-польські взаємини періоду Другої світової війни: інтерпретації істориків і політиків // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст.: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.5-8.
19. Калитко С.Л., Лациба В.П. Сучасна українська історіографія про українсько-польські відносини в Західній Україні в роки Другої світової війни // Сторінки воєнної історії України: 36. наук. статей / НАН України. Ін-т історії України. – К., 2002. – Вип.6. – С.66-68.
20. Українська діаспора про українсько-польські відносини в Західній Україні в роки Другої світової війни // Поляки на Хмельниччині: погляд крізь віки: Збірник наукових праць за матеріалами міжнародної наукової конференції (23-24 червня 1999 р.) – Хмельницький, 1999. – С.382-383.
21. Калитко С. Л. Українська історіографія українсько-польських взаємин на західноукраїнських землях в роки Другої світової війни // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Історія. – Вінниця, 2001. – Вип.3. – С.242-247.
22. Кічий І. Українсько-польські відносини на Волині в роки Другої світової війни // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст.: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.34-39.
23. Клімецький М. Хронологія подій у східній Малопольщі 1939-1947 рр. // Україна-Польща: важкі питання. Т.5. Матеріали V міжнародного семінару істориків "Українсько-польські відносини під час Другої світової війни". Луцьк, 27-29 квітня 1999 року. – Варшава, 2001. – С.78-106.

24. Комюніке, схвалене на зустрічі українських і польських істориків // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 1995. – №1/2. – С.112-115.
25. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. – Париж–Нью-Йорк–Львів: Наукове Товариство імені Т. Шевченка у Львові, 1993. – 659 с.
26. Косик В. Україна під час Другої світової війни. 1938-1945. – Київ–Париж–Нью-Йорк–Торонто: Б.в., 1992. – 729 с.
27. Крупа Л. Участь митрополита Андрія Шептицького в українсько-польських відносинах у 1918-1944 роках // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Історія. – Тернопіль, 2000. – Вип. 10. – С.95-106.
28. Кулаковський П., Шаповал Ю. Спільне українсько-польське видання “Польща та Україна в тридцятих-сорокових роках ХХ століття. Невідомі документи з архівів спеціальних служб” // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 1997. – №1/2. – С.9-14.
29. Кучер В., Чернега П. З історії українсько-польських відносин у роки Другої світової війни // Україно-польські відносини в Галичині у ХХ ст.: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.283-289.
30. Макар В., Яценюк Т. Рец. на: Роман Дрозд. Політика властей щодо українців Польщі (1944-1989). – Варшава: Тирса, 2001. – 380 с. // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип.123-124. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. – Чернівці, 2002. – С.493-495.
31. Макар В.Ю. Україна-Польща: важкі питання // Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. – Чернівці, 2001. – Т.8. – С.75-80.
32. Мотика Г. Історіографія Народної Польщі про польсько-українські взаємовідносини в 1939-1956 рр. // Четвертий міжнародний конгрес україністів. Одеса, 26-29 серпня 1999 р. Доповіді та повідомлення. Історія. Частина 2: ХХ століття / Міжнародна асоціація україністів. Відповідальні редактори: Станіслав Кульчицький, Віктор Даниленко. – Одеса–Київ–Львів, 1999. – С.85-90.
33. Муковський І.Т., Лисенко О.С. Звитяга і жертвність: Українці на фронтах Другої світової війни / За ред. В.Д.Конашевича – К.: Пошуково-вид. агентство “Книга Пам’яті України”, 1996. – 568 с.
34. Нагорняк М., Марчук В. Вплив великих держав на етнополітику Польщі в 1918-1945 рр. // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст.: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.296-300.
35. Патриляк І. Нетрадиційний погляд на українсько-польські взаємини (Gorzecki R. Polacy i Ukraincy. Sprawa ukraińska w czasie II wojny światowej na terenie II Rzeczypospolitej. – Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 1993, 339 s.) // Молода нація. – 2001. – №1. – С.184-193.
36. Поп Ю.І., Калитко С.Л., Лациба В.П. Українська радянська та сучасна історіографія українсько-польського міжнаціонального конфлікту в роки Другої світової війни // Наукові праці Кам’янець-Подільського державного педагогічного університету: історичні науки / Українська історіографія на рубежі століть: Матеріали міжнародної наукової конференції, 25-26 жовтня 2000 р. – Кам’янець-Подільський, 2001. – Т.7 (9). – С.682-687.
37. Потильчак О. Польські вояки в советських таборах для військовополонених (До підсумків історичного вивчення “Катинської справи”) // Визвольний шлях. – 2002. – Кн.7. – С.68-77.
38. Репринцев В. Польсько-українські відносини в період Другої світової війни // Українська державність у ХХ столітті: Історико-політологічний аналіз. – К., 1996. – С.153-156.
39. Русначенко А.М. Українсько-польське протистояння // Русначенко А.М. Народ збурений: Нац.-визвол. рух в Україні й нац. рухи опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії у 1940-50-х роках. – К.: Унів. вид-во “Пульсари”, 2002. – С.139-176.
40. Сворах С. Шкільництво західноукраїнських земель у контексті польсько-українських взаємин в 30-х-40-х рр. // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи

взаємовідносин. Збірник наукових праць / За ред. П.М.Чернеги. – Київ–Жраків, 2002. – С.180-182.

41. Семенюк А. На тему українсько-польських відносин: Критичні зауваження. – Міннеаполіс, 1996. – 168 с.
42. Семенюк А. Повертаючись до опублікованого. “Україна-Польща: важкі питання” // Визвольний шлях. – 1999. – Кн 4 – С.416-423; Кн.5. – С.550-552.
43. Сінкевич Є.Г. Українська проблематика на конференції в Польщі (Lemkowszyzna w latach 1939-1947. Wojna, okupacja i wysiedlenia. – Krakow – Przegorzaly, 28-30 maja 2001 // Південний архів. Збірник наукових праць. Історичні науки. Випуск 5. – Херсон, 2001. – С.170-176.
44. Скечковський Р., Зимомря М., Каліновський Д. Україна та Польща в дзеркалі німецької преси періоду Другої світової війни // Історія слов'янських народів: актуальні проблеми дослідження. Випуск 6: Слов'янські народи в Другій світовій війні. – К., 2000. – С.10-13.
45. Трухан М. Негативний стереотип українця в польській післявоєнній літературі. – Львів: ВП “Троян”, 1992. – 253 с.
46. Україна в Другій світовій війні у документах. Збірник німецьких архівних матеріалів / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М.Грушевського. Львівський національний ун-т імені Івана Франка. Упорядкування і передмова Володимира Косика. – Львів, 1997. – Т.1. – 384 с.; 1998. – Т.2. – 384 с.; 1999. – Т.3. – 384 с.; 2000. – Т.4. – 368 с.
47. Українсько-польські відносини у ХХ столітті: державність, суспільство, культура. Матеріали наукової конференції. – Тернопіль: “Лілея”, 1999. – 250 с.
48. Федорчак П. Сучасні вчені про українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст. // Галичина. – 1998. – №1. – С.191-192.
49. Філяр В. Хронологія подій на Волині в 1939-1944 рр. // Україна-Польща: важкі питання. Т. 5. Матеріали V міжнародного семінару істориків “Українсько-польські відносини під час Другої світової війни”. Луцьк, 27-29 квітня 1999 року. – Варшава, 2001. – С.31-77.
50. Холодницький В. З історії діяльності буковинських поляків під час Другої світової війни // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип.96-97. Історія. – Чернівці, 2000. – С.201-210.
51. Холодницький В.Ф. Поляки Буковини під час Другої світової війни // Сторінки воєнної історії України: 36. наукових статей / НАН України. Ін-т історії України. – К., 2001. – Вип.5. – С.148-154.
52. Цепенда І.Є. Вибрані проблеми українсько-польського протистояння 1943-1947 років в оцінках сучасних польських істориків // Наукові праці Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету: історичні науки / Українська історіографія на рубежі століть: Матеріали міжнародної наукової конференції. 25-26 жовтня 2000 р. – Кам'янець-Подільський, 2001. – Т.7 (9). – С.693-700.
53. Цепенда І.Є. Джерела до історії українсько-польських стосунків 1944-1947 рр. у фондах центральних архівів Республіки Польща // Вісник Прикарпатського університету. Історія. – Івано-Франківськ, 2001. – Випуск IV-V. – С.167-174.
54. Швагуляк М. Рец. на: Torzecki R. Polacy i Ukraińcy. Sprawa ukraińska w czasie II wojny światowej na terenie II Rzeczypospolitej. – Warszawa, 1993 // Україна модерна. – 1996. – №1. – С.193-198.
55. Швагуляк М. Хроніка подій в Західній Україні у 1939-1945 рр. // Україна-Польща: важкі питання. Т.5. Матеріали V міжнародного семінару істориків “Українсько-польські відносини під час Другої світової війни”. Луцьк, 27-29 квітня 1999 року. – Варшава, 2001. – С.14-30.
56. Шевченко В.Ф. Пам'ятні уроки історії (Рец. на видання серії “Польща та Україна у тридцятих-сорокових роках ХХ століття. Невідомі документи з архівів спеціальних служб”) // Людина і політика. – 2001. – №4. – С.149-152.

57. Шимчишин О. З історії польсько-українських відносин 1941-1947 рр. // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст.: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.312-315.

II. Українсько-польські відносини в 1939-1941 рр.

58. Антонович М. Англійські дипломатичні джерела про українсько-польські взаємини на початку Другої світової війни // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст.: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.304-307.
59. Богів О. Вплив закарпатських подій 1938-1939 рр. на українців у Польщі // Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету Волинського державного університету імені Лесі Українки. – Луцьк, 2000. – Випуск 5. – С.5-15.
60. Дмитрук В. Політика радянської влади щодо населення Західної України в 1939-1941 рр.: суть і наслідки // Україна-Польща: важкі питання. Т.4. Матеріали IV міжнародного семінару істориків “Українсько-польські відносини під час Другої світової війни”. Варшава, 8-10 жовтня 1998 року. – Варшава, 1999. – С.70-90.
61. Житар П.І. Еволюція українсько-польських відносин на Волині у 1939 році // Науковий вісник Волинського державного університету. Історичні науки. – Луцьк, 2000. – №3. – С.106-110.
62. Льюшин І.І. З історії діяльності першої польської підпільної організації “Служба Звиченству Польські” (СЗП) у Львові у 1939 р. // Питання нової та новітньої історії. – К., 1997. – Вип.43. – С.75-82.
63. Льюшин І.І. З історії діяльності польської підпільної організації Звйонзек Валькі Збройней на території західноукраїнських земель наприкінці 1939 – початку 1940 рр. // Вісник Київського університету. Серія: Історія. – 1998. – Вип.39. – С.74-77.
64. Льюшин І.І. Ставлення польського емігрантського уряду в Парижі та Лондоні й польського підпілля у Львові до українського питання в 1939-1941 рр. // Укр. іст. журн. – 1999. – №6. – С.70-81.
65. Казакова О.М. Українці та поляки в період четвертого поділу Польщі: на фоні створення режиму “нового порядку” // Вісник Східноукраїнського національного університету. Історичні науки. – Луганськ, 2001. – №4. – С.120-124.
66. Карасевич А., Лисенко Л. З історії українсько-польських відносин напередодні та на початку Другої світової війни // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць / За ред. П.М. Чернеги. – Київ-Краків, 2002. – С.146-149.
67. Коваль В.С. Довкола радянсько-польської війни 1939 року / АН УРСР. Ін-т історії України – К., 1991. – 77 с.
68. Колянчук О. Українська військова еміграція у Польщі (1920-1939) / Ін-т українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, Наукове Товариство ім. Т.Шевченка – Львів, 2000 – 278 с.
69. Красівський О.Я. Польсько-українські стосунки напередодні та на початку другої світової війни // Матеріали науково-теоретичної конференції “Україна в роки другої світової війни. 1939-1945”. Київ, 9-10 листопада 1944 року. – К., 1994. – С.13-16.
70. Кротофіль М. Українці – контрактові старшини польського війська у 1939 р. // 1939 рік в історичній долі України і українців. Матеріали міжнародної наукової конференції 23-24 вересня 1999 р. – Львів, 2001 – С.131-136.
71. Кутовий Р. Політика ОУН в польському питанні напередодні німецько-польської війни 1939 р. // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць / За ред. П.М. Чернеги. – Київ-Краків, 2002. – С.155-158.

72. Мазур Г. Політика радянської влади щодо населення Західної України в 1939-1941 рр.: суть і наслідки // Україна-Польща: важкі питання. Т.4. Матеріали IV міжнародного семінару істориків "Українсько-польські відносини під час Другої світової війни". Варшава, 8-10 жовтня 1998 року. – Варшава, 1999. – С.91-108.
73. Макарчук С. Міжнаціональні антагонізми в суспільстві Західної України в переддень вересня 1939 року // 1939 рік в історичній долі України і українців. Матеріали міжнародної наукової конференції 23-24 вересня 1999 р. – Львів, 2001. – С.6-20.
74. Польське підпілля 1939-1941. Том I серії "Польща та Україна у тридятих-сорокових роках ХХ століття. Невідомі документи з архівів спеціальних служб" / Редколегія: Г.Якубовський, В.Пристайко, Р.Піріг, О.Пшенніков, Ю.Шаповал та ін. – Варшава-Київ, 1998. – 1040 с.
75. Потильчак О. Польські громадяни в радянських таборах для військовополонених (1939-1941 рр.) // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць / За ред. П.М.Чернеги. – Київ-Краків, 2002. – С.164-169.
76. Пураг А. Українці у вересневій кампанії // 1939 рік в історичній долі України і українців. Матеріали міжнародної наукової конференції 23-24 вересня 1999 р. – Львів, 2001. – С.137-141.
77. Резмер В. Позиція і участь українців у німецько-польській кампанії 1939 р. // Україна-Польща: важкі питання. Т.4. Матеріали IV міжнародного семінару істориків "Українсько-польські відносини під час Другої світової війни". Варшава, 8-10 жовтня 1998 року. – Варшава, 1999. – С.13-33.
78. Рожик М., Рожик Н. Антипольська спрямованість пакту Ріббентропа-Молотова // Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету. – 2000. – №3. – С.225-229.
79. Рожик М.Є. 1939 р. в долі Польщі і Західної України / Львівський державний ун-т. – К., 1992. – 60 с.
80. Рудіченко Н.В. Польсько-радянський збройний конфлікт на західноукраїнських землях 1939 року: військово-політичний аспект проблеми // Соборність українських земель в контексті подій Другої світової війни: Збірник матеріалів загальноукраїнської наукової конференції 24-25 жовтня 2000 р. – Кривий Ріг, 2000. – С.116-119.
81. Руккас А.О. Збройний опір польських військ проти Червоної Армії у вересні 1939 року на Волині. – К.: ТОВ "Міжнар. фін. агенція", 1997. – 31 с.
82. Руккас А.О. Підготовка до військової операції Червоної Армії проти Польщі на початку Другої світової війни (вересень 1939 року, західноукраїнський напрямок) // Питання нової й новітньої історії. – К., 1996. – Вип.42. – С.92-100.
83. Руккас А.О. Полк Корпусу Охорони Прикордоння "Поділля" у перший день радянського наступу на Польщу // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.253-256.
84. Руккас А.О. Польсько-радянський збройний конфлікт на західноукраїнських землях (вересень-жовтень 1939 року): Автореферат дис. ... канд. іст. наук. – К., 1998. – 18 с.
85. Руккас А. Українці у Війську Польському. Вересень 1939 року // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць / За ред. П.М.Чернеги. – Київ-Краків, 2002. – С.149-152.
86. Руккас А. Участь українців – вояків польської армії у вересневій кампанії 1939 року // 1939 рік в історичній долі України і українців. Матеріали міжнародної наукової конференції 23-24 вересня 1999 р. – Львів, 2001. – С.142-146.
87. Сорока Ю. Населення Західної України у 1939-1941 рр.: депортації, заслання, вислання // Етнічна історія народів Європи: Збірник наукових праць. – К., 2002. – Випуск 12. – С.16-20.
88. Ханас В. До питання про Чортківське повстання 1940 року // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Історія. – Тернопіль, 2000. – Вип.10. – С.126-129.

89. Ханас В. Польська підпільна організація у Зборові у 1940 році // Там само. – 2001. – Вип.12. – С.167-170.
90. Ханас В., Гайдай О. Польське антибільшовицьке підпілля на Тернопільщині у 1939-1941 рр. // Освітнічч. – 1998. – №5. – С.33-35; №6. – С.26-28.
91. Швагуляк М. Західноукраїнська суспільність напередодні та під час німецько-польської війни 1939 р. // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – К., 1992. – Вип.1. – С.143-172.
92. Швагуляк М. З історії українсько-польських взаємин напередодні та під час німецько-польської війни 1939 р. // Україна–Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. Матеріали міжнародної наукової конференції. Кам'янець-Подільський, 29-31 травня 1992 р. – К., 1993. – С.232-241.
93. Швагуляк М. Позиція та участь українців у німецько-польській війни 1939 р. // Україна-Польща: важкі питання. Т.4. Матеріали IV міжнародного семінару істориків “Українсько-польські відносини під час Другої світової війни”. Варшава, 8-10 жовтня 1998 року. – Варшава, 1999. – С.35-58.
94. Яровий В., Ільошин І. Польське підпілля на території Західної України у 1939-1941 рр. // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.265-268.

III. Українсько-польські відносини в роки німецько-радянської війни. ОУН і УПА в українсько-польських відносинах.

95. Боляновський А. Національна політика нацистської Німеччини в Галичині у 1941-1944 рр. // Вісник Львівського університету. Серія історична. – 1995. – Вип.32. – С.226-235.
96. Бондаренко К. Діяльність українських загонів самооборони на Волині, Буковині та у Галичині в роки Другої світової війни // Україна-Польща: важкі питання. Т.3. Матеріали III міжнародного наукового семінару “Українсько-польські стосунки в роки Другої світової війни”. Луцьк, 20-22 травня 1998 року. – Варшава, 1998. – С.15-31.
97. Бондаренко К. Свідчення про спільні дії УПА та АК на Перемишльській землі у 1945 р. // Україна в минулому. – Львів, 1993. – Вип.ІІІ. – С.88-92.
98. Бутко С. Роль радянського партизанського руху в боротьбі проти ОУН і УПА та поглибленні українсько-польського конфлікту в 1943-1944 рр. // Міжнародний Науковий Конгрес “Українська історична наука на порозі ХХІ століття”. Чернівці, 16-18 травня 2000 р. Доповіді та повідомлення. – Чернівці, 2001. – Том 2. – С.104-109.
99. Бухало Г. До проблеми порозуміння між Українською Повстанською Армією та Армією Крайовою і польським патріотичним підпіллям (1942-1947 рр.) // Там само. – С.290-294.
100. Виговський М., Кучер В. Закерзоння // Київська старовина. – 1994. – №1. – С.94-102.
101. Генік М. Проблема участі українських підрозділів у придушенні Варшавського повстання: розвінчання міфу // Людина і політика. – 2001. – №6. – С.49-57.
102. Голобуцький О. УПА й поляки: довгий шлях до порозуміння // Українська Повстанська армія і національно-визвольна боротьба в Україні у 1940-1950-х рр.: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 25-26 серпня 1992 р. – К., 1992. – С.183-186.
103. Деревінський В. Українсько-польські відносини у першій половині 40-х рр. // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць / За ред. П.М.Чернеги. – Київ–Краків, 2002. – С.158-160.
104. Дзьобак В.В. Отаман Тарас Бульба-Боровець (Штрихи до політичного портрета) / НАН України. Ін-т історії України. – К., 1995. – 91 с.
105. Зінкевич Р. Д. Антиукраїнський терор на Закерзонні в 1944-1947 рр. // Вісник Державного університету “Львівська політехніка”. – 1999. – №377: Держава та армія. – С.151-157.
106. Зінкевич Р. Взаємини між ОУН-УПА і АК-ВІН на Закерзонні в 1945-1947 рр. // Перемишль і Перемишльська земля протягом віків: Збірник наукових праць і матеріалів Міжнародної

- наукової конференції, організованої Науковим Товариством імені Т. Шевченка 24-25 червня 1994 року в Перемишлі. - Перемишль - Львів, 1996. - С. 195-206.
107. Зінкевич Р., Стояновська Л. УПА в обороні українського населення Посяння від большевицько-польського терору // Матеріали наукової конференції Всеукраїнського Братства вояків УПА (Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія. Історія, уроки, сучасність) 16-17 січня 1993 р., м. Івано-Франківськ. - Стрий, 1993. - С.100-101.
108. Ільющин І.І. До питання про діяльність Армії Крайової й українсько-польське протистояння на західноукраїнських землях у роки Другої світової війни // Вісник Київського університету. Історія. - 1998. - Вип.37. - С.37-41.
109. Ільющин І.І. Епілог акції "Бужа" на західноукраїнських землях та доля Армії Крайової у Львові в 1944 році в світлі радянських документів // Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей / НАН України. Ін-т історії України. - К., 2002. - Вип.6. - С.254-257.
110. Ільющин І.І. ОУН-УПА і українське питання в роки Другої світової війни (в світлі польських документів) / НАН України. Ін-т історії України. - К., 2000. - 198 с.
111. Ільющин І.І. Протистояння УПА і АК (Армії Крайової) в роки Другої світової війни на тлі діяльності польського підпілля в Західній Україні / НАН України. Ін-т історії України. - К., 2001. - 289 с.
112. Кентій А.В. Нариси історії Організації українських націоналістів в 1941-1942 рр. / НАН України. Ін-т історії України. - К., 1999. - 201 с.
113. Кентій А.В. Українська повстанська армія в 1942-1943 рр. / НАН України. Ін-т історії України. - К., 1999. - 274 с.
114. Кентій А.В. Українська повстанська армія в 1944-1945 рр. / НАН України. Ін-т історії України. - К., 1999. - 219 с.
115. Киричук Ю., Зінкевич Р. Взаємовідносини між ОУН-УПА і Армією Крайовою на Закарпатті у 1945-1947 рр. // Республіканець. - 1995. - №1-2. - С.60-61.
116. Киричук Ю. Військово-політична діяльність збройного підпілля ОУН-УПА в Закарпатті (1945-1947 рр.) // Галичина. - 2000. - №4. - С.73-83.
117. Киричук Ю., Мороховський В. Волинська граєдія 1943-1944 рр. // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) - Івано-Франківськ, 1997. - С.280-283.
118. Киричук Ю. Історія УПА. - Тернопіль: Ред-вид. відділ управління по пресі, 1991. - 55 с.
119. Киричук Ю. Нариси з історії українського національно-визвольного руху 40-50 років ХХ століття / Львівський національний ун-т. - Львів, 2000. - 304 с.
120. Киричук Ю. Тарас Бульба-Боровець: його друзі і вороги. - Львів, 1997. - 75 с.
121. Киричук Ю., Мороховський В. Українсько-польська збройна боротьба на західноукраїнських землях у 1942-1943 рр. // Історія слов'янських народів: актуальні проблеми дослідження. Випуск 6: Слов'янські народи в Другій світовій війні. - К., 2000. - С.157-161.
122. Киричук Ю. Українсько-польське збройне протистояння у 1942-1943 рр. // Схід. - 2000. - №1. - С.48-51.
123. Киричук Ю. Українсько-польське протиборство на Волині у 1942-1943 рр. // 1939 рік в історичній долі України і українців. Матеріали міжнародної наукової конференції 23-24 вересня 1999 р. - С.193-195.
124. Киричук Ю. Українсько-польський збройний конфлікт 1942-1943 рр. // Українські варіанти. - 1999. - №3-4. - С.130-133.
125. Ковалевський З. Польська демократична громадськість мусить знати правду про Українську Повстанчу Армію // Україна. Наука і культура. - К., 1991. - Вип.25. - С.76-81.
126. Кутювий Р.С. Позиція армії Т.Бульби-Боровця в українсько-польському конфлікті на Волині // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Історичні науки. - Луцьк, 2001. - №5. - С.172-176.

127. Кутювий Р. Українсько-польський конфлікт на Волині (1941-1945) в документах німецької окупаційної влади // Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету Волинського державного університету. – Луцьк, 1998. – Вип.3. – С.113-115.
128. Кучер В. ОУН-УПА в боротьбі за незалежну Україну. – К.: Вид-во “Бібліотека українця”, 1997. – 103 с.
129. Кучер В., Дробот І., Виговський М., Сушко О., Чернега П. ОУН-УПА і українське питання: погляд із сьогодення. – К.: Генеза, 1997. – 70 с.
130. Кучер В. Українська повстанська армія в Закарпатті // Українська Повстанська Армія і національно-визвольна боротьба в Україні у 1940-1950-х рр. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 25-26 серпня 1992 р. – К., 1992. – С.157-167.
131. Ліпкан А.Г. З історії українсько-польського протистояння під час Другої світової війни // Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету. – К., 1999. – Ч.1. – С.195-200.
132. Ліпкан А. ОУН-УПА та українсько-польський конфлікт 1943-1944 рр. як відлуння невирішених питань Паризької мирної конференції // Перша світова війна і слов'янські народи: Матеріали міжнародної наукової конференції, 14-15 травня 1998 р. – К., 1998. – С.193-197.
133. Ліпкан А.Г. УПА та її боротьба на три фронти під час Другої світової війни // Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету. – К., 2000. – Т.36. – Ч.1. – С.283-241.
134. Литвин М. Документи Армії Крайової про військово-політичне протистояння на заході України у роки Другої світової війни // Україна в минулому. – К.; Львів, 1995. – Вил.7. – С.129-151.
135. Мазур Г. Роль Німеччини і Радянського Союзу в міжнародному польсько-українському конфлікті у 1942-1945 рр. // Україна-Польща: важкі питання. Т.5. Матеріали V міжнародного семінару істориків “Українсько-польські відносини під час Другої світової війни”. Луцьк, 27-29 квітня 1999 року. – Варшава, 2001. – С.208-220.
136. Масловський В. І. Якою була “українсько-польська війна” // Масловський В.І. З ким і проти кого воювали українські націоналісти в роки Другої світової війни. – М.: Славянський діалог, 1999. – С.233-237.
137. Мотика Г. Українська самооборона в Західній Україні (1941-1944 рр.) // Україна-Польща: важкі питання. Т.3. Матеріали III міжнародного наукового семінару “Українсько-польські стосунки в роки Другої світової війни”. Луцьк, 20-22 травня 1998 року. – Варшава, 1998. – С.32-40.
138. Олійник Ю. До питання про міжетнічний конфлікт українського і польського населення на території генеральної округи Волинь-Поділля в 1941-1944 рр. // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць / За ред. П.М.Чернеги. – Київ-Краків, 2002. – С.160-162.
139. Ольшевський Т.А. Польсько-український конфлікт 1943-1947 // “Ї”: Незалежний культурологічний часопис. – Львів, 1997. – Ч.10. – С.34-54, 2000. – Ч.20. – С.61-88.
140. Офіцинський В.А. Позиція польських політичних сил та українсько-польські відносини // Офіцинський В.А. Дистрикт “Галичина” (1941-1944): Історико-політичний нарис. – Ужгород: Гражда, 2001. – С.88-90.
141. Павлишин А. Студії над генезою польсько-українських конфліктів у ХХ столітті // “Ї”: Незалежний культурологічний часопис. – Львів, 1997. – Ч.10. – С.114-135.
142. Патріляк І. Деякі аспекти співпраці українського та польського антирадянського підпілля на території Закарпаття у 1945-1946 рр. // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць / За ред. П.М.Чернеги. – Київ-Краків, 2002. – С.169-173.
143. Поліщук В. Гірка правда. Злочинність ОУН-УПА (сповідь українця). – Донецьк: Донеччина, 1996. – 495 с.

144. Потічний П. Українське підпілля в Перемищині // Перемишль і Перемиська земля протягом віків: Збірник наукових праць і матеріалів Міжнародної наукової конференції, організованої Науковим Товариством імені Т.Шевченка 24-25 червня 1994 року в Перемишлі. – Перемишль–Львів, 1996. – С.195-206.
145. Проблема ОУН-УПА: Попередня історична довідка / НАН України. Ін-т історії України. – К., 2000. – 129 с.
146. Проміжний звіт робочої групи для підготовки історичного висновку про діяльність ОУН-УПА. Історичний висновок про діяльність ОУН-УПА (попередній варіант) / НАН України. Ін-т історії України. – К., 2000. – 38 с.
147. Рудіченко Н.В. Польські військові з'єднання на території Сумщини в роки Другої світової війни // Третя Сумська обласна наукова історико-краєзнавча конференція. Збірник статей. – Суми, 1999. – С.90-91.
148. Русначенко А.М. Український рух в Закарпатті // Русначенко А.М. Народ збурений: Нац.-визвол. рух в Україні й нац. рухи опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії у 1940-50-х роках. – К.: Унів. вид-во "Пулсари", 2002. – С.179-204.
149. Русначенко А. Українсько-польські протистояння в роки Другої світової війни // Сучасність. – 2001. – №10. – С.89-112; №11. – С.94-104.
150. Русначенко А. Українсько-польський конфлікт у Галичині в 1940-х роках // Міжнародний Науковий Конгрес "Українська історична наука на порозі ХХІ століття". Чернівці, 16-18 травня 2000 р. Доповіді та повідомлення. – Чернівці, 2001. – Том 2. – С.126-134.
151. Савчин М. Політика ОУН-УПА щодо українсько-польських відносин під час Другої світової війни та в перші повоєнні роки // Дрогобицький краєзнавчий збірник. Наукове видання історичного факультету Дрогобицького державного педагогічного університету. – Дрогобич, 2000. – Вип.4. – С.234-242.
152. Сергійчук В. Десять буремних літ. Західноукраїнські землі у 1944-1953 рр. Нові документи і матеріали. – К.: Дніпро, 1998. – 944 с.
153. Сергійчук В. До питання про причини українсько-польського конфлікту в роки Другої світової війни // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.27-34.
154. Сергійчук В. Наша кров – на своїй землі. – К.: Укр. Видавничка Спілка, 2000. – 87 с.
155. Сергійчук В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали. – К.: Дніпро, 1996. – 496 с.
156. Сергійчук В. Становище і доля українців у Генеральному губернаторстві (без Галичини) в роки німецької окупації // Україна–Польща: важкі питання. Т.4. Матеріали ІV міжнародного семінару істориків "Українсько-польські відносини під час Другої світової війни". Варшава, 8-10 жовтня 1998 року. – Варшава, 1999. – С.166-184.
157. Сергійчук В. Український національний самостійницький рух у Західній Україні в 1939-1945 рр. // Україна–Польща: важкі питання. Матеріали ІІ міжнародного семінару істориків "Українсько-польські відносини в 1918-1947 роках". Варшава, 22-24 травня 1997 р. – Варшава, 1998. – С.67-85.
158. Сивіцький М. Польсько-український конфлікт 1943-1944 рр. // Україна–Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. Матеріали міжнародної наукової конференції. Кам'янець-Подільський, 29-31 травня 1992 р. – К., 1993. – С.241-248.
159. Стародубець Г.М. ОУН(б) в українському національно-визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941-1943 рр.) – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 144 с.
160. Трофимович В.В. Журнал "Ідея і чин" про українсько-польські відносини в роки Другої світової війни // Українська періодика: історія і сучасність. Доповіді та повідомлення п'ятої Всеукраїнської науково-теоретичної конференції, 27-28 листопада 1998 р. – Львів, 1999. – С.179-184.
161. Трофимович В. Москва і українсько-польський конфлікт у роки Другої світової війни // Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових

- праць / За ред. П.М.Чернеги. – Київ–Краків, 2002. – С.143-146; Історія в школі. – 2002 – №5-6. – С.28-31.
162. Трофимович В. Німеччина і українсько-польське протистояння в роки Другої світової війни // Вісник Львівської комерційної академії. Серія "Гуманітарні науки". – Львів, 2000. – Вип.3. – С.49-57.
163. Трофимович В. Радянський Союз і українсько-польський конфлікт (1942-1944) // Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету. – 2000. – №3. – С.230-234.
164. Трофимович В. Роль Німеччини і СРСР в українсько-польському конфлікті 1939-1945 рр. // Україна-Польща: важкі питання. Т.5. Матеріали V міжнародного семінару істориків "Українсько-польські відносини під час Другої світової війни". Луцьк, 27-29 квітня 1999 року. – Варшава, 2001. – С.181-207.
165. Філяр В. Розвиток українського самостійницького руху на Волині у 1939-1944 рр. Виникнення УПА // Україна-Польща: важкі питання. Матеріали II міжнародного семінару істориків "Українсько-польські відносини в 1918-1947 роках". Варшава, 22-24 травня 1997 р. – Варшава, 1998 – С.86-112.
166. Цепенда І.Є. Суспільно-політична ситуація на Волині в 1943-1944 роках // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Історичні науки. – Луцьк, 2001. – №5. – С.168-171.
167. Чапуга С. ОУН-УПА в польсько-українських відносинах у роки Другої світової війни // Українсько-польські відносини в Галичині у ХХ ст. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 листопада 1996 р.) – Івано-Франківськ, 1997. – С.277-280.
168. Шаповал Ю. ОУН і УПА на терені Польщі (1944-1947) / НАН України. Ін-т історії України. – К., 2000. – 229 с.
169. Щерба Г. Борці за українську Лемківщину // Визвольний шлях. – 1998. – №4. – С.466-470; №11. – С.1496-1500.
170. Щерба Г. Діяльність УПА на Лемківщині // Державність. – 1992. – №3. – С.28-30.
171. Щерба Г. Становище українського населення на Лемківщині у 1944-1947 роках та діяльність УПА // Національно-визвольна боротьба 20-50-х років ХХ ст. в Україні. Збірник матеріалів Першої міжнародної наукової конференції. Львів, 25-26 червня 1991 р. – Київ–Львів, 1993. – С.185-193.
172. Ясяк М. Становище і доля українців у Генеральному губернаторстві (без Галичини) в роки німецької окупації // Україна-Польща: важкі питання. Т.4. Матеріали IV міжнародного семінару істориків "Українсько-польські відносини під час Другої світової війни". Варшава, 8-10 жовтня 1998 року. – Варшава, 1999. – С.185-216.